

TÍNH THỐNG NHẤT VỀ CHỦ ĐỀ VĂN BẢN

Giới thiệu bài mới:

- Trong học tập và giao tiếp, chúng ta luôn phải tạo lập văn bản. Vậy văn bản là gì? Làm thế nào để văn bản có tính mạch lạc, rõ ràng nổi bật nội dung? Đó là nội dung bài hôm nay, chúng ta cùng tìm hiểu.

I. Chủ đề của văn bản:

1. Bài tập: Văn bản “Tôi đi học”

- Kỉ niệm khi cùng mẹ đi trên con đường làng đến trường, khi đến trường Mĩ Lí, khi rời tay mẹ vào lớp học.

- Ấn tượng mạnh mẽ, sâu sắc, không thể quên của tác giả về buổi tựu trường đầu tiên trong đời mình .

2. Nhận xét:

- Những vấn đề chính của văn bản: kỉ niệm khi cùng mẹ đi trên con đường, khi đến trường, khi rời tay mẹ để vào học, khi ngồi học.

→ Đối tượng văn bản: buổi tựu trường đầu tiên của nhân vật Tôi.

- Chủ đề là đối tượng và vấn đề chính mà văn bản biểu đạt.

II. Tính thống nhất về chủ đề văn bản

1. Bài tập:

* Văn bản “ Tôi đi học”

- Nhan đề: Tôi đi học.

- Các câu các đoạn đều xoay quanh vấn đề “Tôi đi học” và tâm trạng của nhân vật như : lo sợ vắn vơ, chơi vui, hồi hộp bồn chồn, lúng túng rụt rè...

- Đại từ “tôi” và các từ ngữ biểu thị ý nghĩa đi học được lặp đi lặp lại nhiều lần → Duy trì chủ đề.

- Các chi tiết và phương tiện ngôn từ đều khắc họa tô đậm cảm giác bồn chồn mới lạ, lo lắng của nhân vật.

2. Nhận xét:

* Văn bản có tính thống nhất chủ đề khi chỉ biểu đạt chủ đề đã xác định không xa rời hay lạc sang chủ đề khác.

* Ghi nhớ: SGK/ T 12

III. Luyện tập:

Bài 1 (T13). Phân tích tính thống nhất về chủ đề văn bản “Rừng cọ quê tôi”.

a. Đối tượng: Rừng cọ quê tôi.

- Trình tự: Tả cây cọ (thân, lá, búp..)
- Tác dụng nón cọ, quả (để ăn).
- Tình cảm của người Sông Thao đối với cọ.
- Trật tự này không thay đổi vì nếu thay đổi nó sẽ không còn hợp lý.

b. Chủ đề của văn bản trên: Tác dụng của cọ và tình cảm của người Sông Thao đối với cọ.

c. Chủ đề ấy được thể hiện trong văn bản:

- Miêu tả rừng cọ: bằng tình cảm trìu mến, thân thương.
- Cuộc sống của những người dân luôn gắn bó với cọ.

d. Từ ngữ, câu tiêu biểu thể hiện chủ đề văn bản:

- Chẳng có nơi nào đẹp như Sông Thao quê ôi, rừng cọ trập trùng...
- Cuộc sống quê tôi gắn bó với cây cọ.
- Người Sông Thao quê tôi đi đâu cũng nhớ về rừng cọ quê mình.

Bài 2 (tr 14): ý b, d sẽ làm cho bài văn lạc đề.

Bài 3 (tr14): Có thể bổ sung và sắp xếp lại như sau:

a. Cứ mùa thu về mỗi lần thấy các em nhỏ núp dưới nón mẹ lần đầu tiên đến trường, lòng nhân vật “tôi” lại náo nức, rộn rã, xốn xang nhớ lại kỉ niệm ngày đầu tiên đến trường.

b. Con đường đến trường vốn quen thuộc trở nên lạ, cảnh vật thay đổi. “tôi” muốn bắt chước các bạn lớn làm một học trò thực thụ.

c. Cảm thấy ngôi trường vốn không xa lạ cũng thay đổi “Sân nó rộng, mình nó cao hơn”. Xinh xắn và oai nghiêm.

e. Thấy sợ hãi lần đầu tiên xa mẹ , hoà lẫn trong hàng người bước vào lớp.

e. Cảm giác về quan hệ bạn bè, hình ảnh niềm nở, nghiêm trang của ông đốc, của thầy giáo trẻ.

